

zuydzuydoost van u: dat is een platte kerck sonder tooren staende in Dronkens landt. Als ghy nu neffens d'eerste tonne zijt / ende dat het west eynde van Wangheroogh zuydzuydwest van u is dan loopt ghy noch over de steert van het Roode sandt op vijf badem.

De tonne
op't hooft

Van de vyftenste tonne tot de tweede / derde / vierde ende vijfde is de cours al recht oost / ende ligghen op seven badem / de zuydwal (te weten het Roode sandt) naest elck een strecke van Mensterkerck verscheyden / soo dat Mensterkerck leyt van de tweede zuyden ten oosten / van de derde zuyde / van de vierde zuyden ten westen / ende van de vijfde zuydzuydwest / dese vijfde tonne is gheheeten de tonne op't hooft / en op dat ghy die soudt mogen kennen buyten al de ander tonnen / soo staet daer een stengh op van een halve badem langh / met een witte knoop daer op / tegen over de ton op't hooft leyt nu een witte tonne / aen de witte gronden / die Anno 1608 daer eerst gheleydt is. Ghy moet tusschen alle de voorszreven tonnen de stroomen wel cabelen: want de bloet comt uyt den noordwesten / en valt over het Roodelandt henen / desgelijcks de ebbe contrarie. Het rechte diep neffens dese voorszreven tonnen is in't inkomen elf badem diep / maer neffens de tonne op het hooft ist vijf badem met laegh water.

Middel-
plaet.

Recht voor de Weser leyt de Middel-plaet / het oostelijckste eyndt ofte de binnen kant beghint recht benoorden de tonne op't hooft by de witte gronden / ende streckt langhs racks tot de derde tonne toe van buyten aen te reekenen. Dese Plaet is aen beyde zyden black om aen te looden / en daer leydt een witte ton aen de west-kant van die voorszeyde Plaet / ontrent zuyden ende noorden verscheyden van Mensterkerck / die laetmen in't incomen aen bagboort ligghen. Wilt ghy nu van de tonne op't hooft beoosten dese Plaet weder uyt / om na de Elft te seplen / soo loodet by de witte gronden om op vier ofte vijf badem / tot dat ghy in Zee konit.

Om be-
oosten de
Middel-
plaet uyt
te seplen.

Om voort de Weser op te seplen / so is de cours van de tonne op't hooft tot de seste tone zuydoost ende noordwest / Mensterkerck sal dan van u ligghen zuydwest ten zuyden / ende de Weser is daer te nevens ontrent twintich badem diep. Daer van de seste tonne tot de sevenste / dat is de tonne op't Cours / oft de Wapper ton / is de cours zuydoost / dese tonne heet oock de zuydwesten tonne / om dat Mensterkerck alsdan zuydwest van u leyt. De Jaa tonne leyt ontrent zuyden ofte zuyde ten westen van dese tonne. Van de tonne op't Cours tot de Welken tonne is de cours noch zuydoost / men mach de Welken

ton onderseplen op ses badem. Mensterkerck sal dan van u ligghen zuydwest ten westen. Van de Welken tonne tot de ton op Bollen-zijl is de cours zuydoost wel so oostelijck / men moet alhier de stroom wel cabelen: want de bloet valt ghe- weldich de west-wal in. Langhwoerder kercke leyt recht zuyden ten oosten van dese tonne op Bollen-zijl: teghen over de ton op Bollen-zijl op de punt van de swarte gronden leyt een witte ton / en konit die met half bloet niet nader als vijftich half badem / want ghy meucht die punt / innewaert sendende / op vier badem onderseple. Van de tonne op Bollenzijl tot het baecken op Bollenzijl is de cours zuydzuydoost ofte zuydoost ten zuyden / ende Langwoerder kerck sal dan ontrent zuyden van u staen. Men laet dat baecken aen stuerboort ligghen als men inne komt / ende binnen het baekke op Bollenzijl is een goede Reede voor een westelijcke windt. Van de baekens op Bollenzijl tot de eerste ton op't Blac is de cours zuydoost / tot dat ghy een stuck weeghs beneden het baecken zijt / maer dan ist voort oostzuydoost / de mercke van de eerste tonne op't Black zijn / als ghy deur de clock-gaten van Langhwoerder tooren meucht sien / dan zijt ghy nevens de eerste tonne / ende Langwoerder kercke is dan van u wel so zuydelijck als zuydzuydwest. Vande eerste tonne op't Blac tot de tweede is de cours oostzuydoost. Tusschen dese twee tonne staen vijf baekens aen bagboort / als ghy inne komt op de swarte gronden: Van de tweede tonne op't Blac tot dat Heylant is de cours zuydoost ten zuyde / maer als ghy neven Wadnis ofte het Heylandt zijt / soo seyle dicht by de groene-wal langhs / tot binnen Blirem toe / daer is de Reede voor groote schepen die aen Zee willen wesen.

Bollenzijl.

Vlack.

Reede
binnen
blixem.

Ghelijck op de Jaa / oock also op de Weser maect een zuyden ende noorden Dane het hooghste water / ende het vloeyter oock twee badem en een half op en neder.

X V

De ghelegghentheyt, van de Wester ende Ooster
Til ofte Breebalgh, en hoemen daer
in seyle sal.

Beoosten de Weser lighen de zuyd-gronden van de Elve / daer gaen twee schoone ende diepe Balghen in / van thien / twaek ende dertien badem / die werde de Til ofte Breebalghen genoemd / de Westersche leyd so verre om west datmen dat nieuwerck van daer effen sien mach.

Zuyd-
gronden.

Breebalgh.

Of

Ton op't
Cours.

Welken-
tonne.